

การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา
Election Management Affecting People's Participation
in Political Activities in Chachoengsao Province

อมรชัย ปิ่นเจริญ^{1*}, ภมร ชันธะหัตถ์² และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์³

Amornchai Pinjaroen¹, Pamorn Khanthaha² and Wall Ratchachatranon³

¹นักศึกษาประจำหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹Course students Doctor of Public Administration Faculty of Political Science, Pathum Thani University

²อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

²Advisor Associate Professor Dr. of Public Administration Faculty of Political Science, Pathum Thani University

³อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

³Co-Advisor Associate Professor Dr. of Public Administration Faculty of Political Science, Pathum Thani University

*Corresponding email: AmonchaiApple@gmail.com

Received: February 27, 2024.; Revised: May 16, 2024.; Accepted: May 23, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้ได้สังเคราะห์ขึ้นโดยใช้แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง Verba & Kim (1978), Lazarsfeld, Berelson & Gaudet (1968), สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2547) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา นำมาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีคำนวณสูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ ได้จำนวน 400 คน สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้ง จำนวน 20 คน เครื่องมือได้แก่แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ นำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ .85 และนำข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สรุปตามเนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สรุปตามเนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของตัวแปรอิสระทั้งหมดในสมการกับตัวแปรตาม และวิเคราะห์ข้อมูลถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ด้านแรงจูงใจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านการจัดการ ด้านประสิทธิภาพการทำงาน ด้านการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านความไว้วางใจต่อปัจจัยในระบบ

การเมือง ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านความโปร่งใส ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากร ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ด้านสถานะทางสังคม ด้านการได้รับผลประโยชน์ ด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง ด้านการวางแผน และด้านการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง พบว่าปัจจัยที่ 15 ตัว มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้ร้อยละ 47.30 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารการจัดการเลือกตั้ง, การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ABSTRACT

This research aims to 1) study the level of political participation of people in chachengsao province 2) to analyze the management of the election by the Election Commission, which affects political participation, and 3) to suggest guidelines for political participation. The research methodology is a mixed method. The conceptual framework of this research was synthesized using the concept of political participation theory by Verba & Kim, Lazasfeld, Berelson & e Gaudet, Suchit Boonbongkarn, and Phonsak Phongphaew. The population used in the research was the people living in Chachoengsao province. The sample size was calculated using Taro Yamane's formula, resulting in 400 people. In-depth interviews were conducted with 20 people involved in election management. The instruments used were questionnaires and interview forms. The reliability of the questionnaire was .85, and the qualitative data from the interviews were analyzed and summarized according to the content. The statistics used in the analysis were percentages, means, standard deviations, R-values, multiple correlation coefficients (Multiple Correlation), the relationship between groups of independent variables in the equation and the dependent variable, and multiple regression analysis.

The research results found that 1) the overall level of political participation is at a moderate level. When considering each aspect in order from the highest to the lowest average value, the motivation aspect has the highest average value, followed by the management aspect, the performance aspect, the continuous training and development aspect, the bias towards factors in the political system, the monitoring and evaluation of performance aspect, the transparency aspect, the personal factor aspect, the acceptance and confidence in the ability of personnel aspect, the political environment aspect, the social status aspect, the benefit aspect, the political stimulus aspect, the planning aspect, and the brainstorming and decision-making aspect, which has the lowest average value. 2) The Election Commission's election management found that 15 factors influence the political participation of the people, with a percentage of 47.30, which is statistically significant at the .05 level.

Keywords: Election management, political participation

บทนำ

ประเทศไทยได้นำการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาใช้ในการปกครองประเทศ แต่ในทางปฏิบัติเรายังมีปัญหาคความขัดแย้งทางการเมือง ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนมากยังไม่ทราบถึงผลลัพธ์ที่ตามมาของการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ทราบถึงผลเสียของการขาดเสียง ที่ทำให้ประเทศชาติไม่พัฒนาเท่าที่ควร ทั้งยังไม่สามารถแยกแยะผู้ที่เป็นตัวแทนให้กับตนเอง จนทำให้การเลือกตั้งที่มีความสามารถและมีจิตสาธารณะอย่างแท้จริง ไม่ได้มีโอกาสมาบริหารบ้านเมือง จนทำให้เจริญก้าวหน้าเหมือนประเทศแม่แบบประชาธิปไตยที่ประสบความสำเร็จ การปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นการปกครองเพียงระบอบเดียวที่ยึดหลักสิทธิเสรีภาพ เสมอภาค สามารถอยู่ร่วมกันได้ ฉันทพิน้อง มีความเอื้อเพื่อ เอื้ออาทร มีความปรองดองต่อกัน ซึ่งหลักการนี้เป็นหลักการที่สอดคล้องพื้นฐานวัฒนธรรมของไทยที่มีมาช้านาน (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, 2554, หน้า 68) ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีการเลือกตั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถเสนอตัวเข้ารับใช้ส่วนรวมโดยการรับสมัครเลือกตั้งและเปิดโอกาสให้พลเมืองใช้สิทธิในการที่จะเลือกบุคคลที่ตนต้องการให้เป็นผู้ปกครองหรือเป็นผู้ใช้สิทธิเป็นปากเสียงแทนตนในสภาผู้แทนราษฎร (ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนสถาบันบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, 2559 หน้า 14) การมีส่วนร่วมในทางการเมือง (political participation) จึงเป็นหัวใจของการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยแต่ไม่ได้หมายความว่า ประชาชนทั้งหมดจะต้องประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมือง เพราะยังมีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งที่พอใจเป็นผู้สังเกตการณ์ทางการเมืองมากกว่าจะเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยตรง และในบางประเทศหรือบางสถานการณ์นั้น หากเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากเกินไปก็อาจจะไม่เกิดผลดีได้ เนื่องจากในบริบทของการมีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้น ประชาชนจะมีส่วนร่วมในทางการเมือง ทั้งรูปแบบหรือวิธีการ และขอบเขตกลุ่ม หรือจำนวนของประชาชนผู้ที่มีส่วนร่วมในทางการเมืองมากน้อยเพียงใดนั้น ยังขึ้นอยู่กับระดับของพัฒนาการทางการเมือง ความตื่นตัวทางการเมือง และ ภูมิภาวะทางการเมืองหรือภูมิปัญญาทางการเมืองของประเทศนั้น ๆ การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน จึงมิใช่มีเพียงการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนหรือการมีส่วนร่วมในทางการเมืองรูปแบบอื่น รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเท่านั้น วิฤตการณ์เรียกร้องสิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนเกิดขึ้นบ่อย ๆ ในสังคมการเมืองของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วย (ธีรยุทธ บุญมี, 2556, หน้า 86-87) ประชาชนที่เป็นกลุ่มคนชั้นกลางขึ้นไปมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองดี แต่ก็ปฏิเสธที่จะเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่เป็นทางการหรือการใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะขาดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อพฤติกรรมของนักการเมืองและพรรคการเมืองที่สังกัดอยู่ นอกจากนี้วิถีชีวิตในโลกเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ทำให้คนกลุ่มนี้มีความเร่งรีบในการดำรงชีวิตแสวงหาความมั่งคั่ง ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัว โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าขาดจิตสำนึกที่เป็นสาธารณะจนทำให้ไม่สนใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประชาชนที่เป็นกลุ่มคนระดับล่างในสังคมที่มีฐานะยากจน ขาดการศึกษา ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ทำให้ประชาชนมองไม่เห็นและไม่เข้าใจว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีความสำคัญการหาเลี้ยงชีพตนเองอย่างไร จึงปฏิเสธการมีส่วนร่วมทางการเมือง (อัมรินทร์ นาคณัฐเศรษฐ์, 2556, หน้า 19)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรื่องการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ว่ามีการบริหารจัดการเลือกตั้งใด ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้

สอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของรัฐบาล การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งการศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) วิเคราะห์จากเอกสารทางวิชาการ (document study) แบบสอบถาม (questionnaire) วารสารบทความ รายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบอ้างอิงและเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ซึ่งรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (population) ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย คือประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา 11 อำเภอ มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 576,655 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 2566)
2. กลุ่มตัวอย่าง (sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยใช้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane T., 1973, p. 125) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) แต่กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะเบื้องต้นบางประการที่สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องศึกษา
2. การศึกษาการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทราโดยใช้แนวการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษา การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยแยกสถิติเป็น 2 ประเภทคือ พรรณนา และ อธิบาย

การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น เพศ การศึกษา อาชีพ สถานภาพ อายุ รายได้ เป็นต้น สถิติที่ใช้ คือ การหาค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean- $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation-S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมการบรรยายใช้สำหรับอธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่าง
3. ค่า (R) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของตัวแปรอิสระทั้งหมดในสมการกับตัวแปรตาม
4. การวิเคราะห์ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเพื่อหาความสัมพันธ์และน้ำหนักของแต่ละตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis: MRA)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับความคิดการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทราใน 15 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ 2) ปัจจัยด้านการจัดการ 3) ปัจจัยด้านความโปร่งใส 4) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการทำงาน 5) ปัจจัยด้านการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 6) ปัจจัยด้านการยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากร 7) ปัจจัยด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน 8) ปัจจัยด้านการวางแผน 9) ปัจจัยด้านการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ 10) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง 11) ปัจจัยด้านสถานะทางสังคม 12) ปัจจัยด้านปัจจัยส่วนบุคคล 13) ปัจจัยด้านการได้รับผลประโยชน์ 14) ปัจจัยด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง 15) ปัจจัยด้านความไว้วางใจต่อปัจจัยในระบบการเมือง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

$n = 400$				
การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้ง	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1 ด้านแรงจูงใจ	3.44	0.89	ปานกลาง	1
2 ด้านการจัดการ	3.40	0.92	ปานกลาง	2
3 ด้านความโปร่งใส	3.26	1.05	ปานกลาง	7
4 ด้านประสิทธิภาพการทำงาน	3.36	0.94	ปานกลาง	3
5 ด้านการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.32	0.99	ปานกลาง	4
6 ด้านการยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากร	3.18	1.01	ปานกลาง	9
7 ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.30	0.91	ปานกลาง	6

การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้ง	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
8 ด้านการวางแผน	2.98	0.98	ปานกลาง	14
9 ด้านการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ	2.88	1.06	ปานกลาง	15
10 ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง	3.18	0.96	ปานกลาง	10
11 ด้านสถานะทางสังคม	3.10	0.97	ปานกลาง	11
12 ด้านปัจจัยส่วนบุคคล	3.26	0.97	ปานกลาง	8
13 ด้านการได้รับผลประโยชน์	3.05	0.95	ปานกลาง	12
14 ด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง	3.01	1.00	ปานกลาง	13
15 ด้านความโน้มเอียงต่อปัจจัยในระบบการเมือง	3.32	0.96	ปานกลาง	5
รวมเฉลี่ย	3.20	0.97	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D=0.97) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านแรงจูงใจ ($\bar{X} = 3.44$, S.D=0.89) ด้านการจัดการ ($\bar{X} = 3.40$, S.D=0.92) ด้านประสิทธิภาพการทำงาน ($\bar{X} = 3.36$, S.D=0.94) ด้านการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.32$, S.D=0.99) ด้านความโน้มเอียงต่อปัจจัยในระบบการเมือง ($\bar{X} = 3.32$, S.D=0.96) ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.30$, S.D=0.91) ด้านความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.26$, S.D=1.05) ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.26$, S.D=0.97) ด้านการยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากร ($\bar{X} = 3.18$, S.D=1.01) ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.18$, S.D=0.96) ด้านสถานะทางสังคม ($\bar{X} = 3.18$, S.D=0.96) ด้านการได้รับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.05$, S.D=0.95) ด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง ($\bar{X} = 3.01$, S.D=1.00) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 2.98$, S.D=0.98) ด้านการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.88$, S.D=1.06) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม

$n = 400$

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1 ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.72	0.90	มาก	1
2 ด้านความรู้สึกรู้สึกทางการเมือง	3.50	0.85	ปานกลาง	3
3 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	3.27	0.86	ปานกลาง	4
4 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน	2.84	1.16	ปานกลาง	5
5 ด้านพรรคการเมืองกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	3.63	0.87	มาก	2
โดยรวม	3.39	0.92	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D=0.92) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นในระดับมากจำนวน 2 รายการ ส่วนรายการอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้าน ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.72$, S.D=0.90) ด้านพรรคการเมืองกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.63$, S.D=0.87) ด้านความรู้สึกละทิ้งทางการเมือง ($\bar{X} = 3.50$, S.D=0.85) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.27$, S.D=0.86) ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ($\bar{X} = 2.84$, S.D=1.16) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ในการวิเคราะห์การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใช้สถิติในการวิเคราะห์ สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (multiple regression analysis: MRA)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
regression	73.396	15	4.893	22.381*	.000
residual	81.764	374	.219		
total	155.161	389			

* p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรอิสระซึ่งเป็นตัวแปรพยากรณ์ คือ การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้ง จำนวน 15 ด้าน ประกอบด้วย ด้านแรงจูงใจ (X1) ด้านการจัดการ (X2) ด้านความโปร่งใส (X3) ด้านประสิทธิภาพการทำงาน (X4) ด้านการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (X5) ด้านการยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากร (X6) ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (X7) ด้านการวางแผน (X8) ด้านการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ (X9) ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (X10) ด้านสถานะทางสังคม (X11) ด้านปัจจัยส่วนบุคคล (X12) ด้านการได้รับผลประโยชน์ (X13) ด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง (X14) ด้านความโน้มเอียงต่อปัจจัยในระบบการเมือง (X15) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง (Y1) ด้านความรู้สึกละทิ้งทางการเมือง (Y2) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Y3) ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน (Y4) ด้านพรรคการเมืองกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Y5) ($F=22.381$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการวิเคราะห์ตัวแปรโดยวิธีสมการถดถอยพหุคูณ (multiple regression) แบบ enter

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณ (R) และกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์ (R^2) ระหว่างตัวแปรอิสระตัวแปรตามของการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	.688	.473	.452	.46757	.473	22.381	15	374	.000

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .688 และกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์ (R^2) ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยในการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง 15 ตัวแปร มีค่าเท่ากับ .473 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรอิสระ ได้ร้อยละ 47.30

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตัวแปร	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	1.664	.115		14.508	.000
1. ด้านปัจจัยส่วนบุคคล (X12)	.231	.040	.351	5.763	.000*
2. ด้านสิ่งรื้อทางการเมือง (X14)	.144	.039	.228	3.722	.000*
3. ด้านความโน้มเอียงต่อปัจจัยในระบบการเมือง (X15)	.139	.036	.210	3.865	.000*
4. ด้านการวางแผน (X8)	.115	.042	.178	2.721	.007*
5. ด้านการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ (X9)	1.00	.041	.165	2.416	.016*
6. ด้านประสิทธิภาพการทำงาน (X4)	.081	.051	.121	1.594	.112
7. ด้านสถานะทางสังคม (X11)	.064	.043	.099	1.482	.139
8. ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (X7)	0.56	.044	.081	1.292	.197
9. ด้านความโปร่งใส (X3)	.056	.430	.093	.292	.197
10. ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (X10)	.054	.045	.082	1.219	.224
11. ด้านการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (X5)	.038	.042	.059	.890	.374
12. ด้านการยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากร (X6)	.030	.044	.048	.688	.492
13. ด้านการจัดการ (X2)	.008	.047	.012	.180	.857
14. ด้านการได้รับผลประโยชน์ (X13)	.007	.047	.010	.144	.886
15. ด้านแรงจูงใจ (X1)	.000	.041	.001	.011	.991

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรทุกตัวแปรของการบริหารจัดการเลือกตั้ง ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทราสู่สมการเชิงเส้นซึ่งเรียงลำดับการเข้าสู่สมการได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งมีค่า $t = 5.763$ ลำดับที่ 2 ด้านสิ่งรื้อทางการเมืองซึ่งมีค่า $t = 3.722$ ลำดับที่ 3 ด้าน

ความโน้มเอียงต่อปัจจัยในระบบการเมืองซึ่งมีค่า $t = 3.865$ ลำดับที่ 4 ด้านการวางแผน ซึ่งมีค่า $t = 2.721$ ลำดับที่ 5 ด้านการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจซึ่งมีค่า $t = 2.416$ ลำดับที่ 6 ด้านประสิทธิภาพการทำงานซึ่งมีค่า $t = 1.594$ ลำดับที่ 7 ด้านสถานะทางสังคมซึ่งมีค่า $t = 1.482$ ลำดับที่ 8 ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานซึ่งมีค่า $t =$ เท่ากับ 1.292 ลำดับที่ 9 ด้านความโปร่งใสซึ่งมีค่า $t = .292$ ลำดับที่ 10 ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมืองซึ่งมีค่า $t = 1.219$ ลำดับที่ 11 ด้านการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งมีค่า $t = .890$ ลำดับที่ 12 ด้านการยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากรซึ่งมีค่า $t = .688$ ลำดับที่ 13 ด้านการจัดการซึ่งมีค่า $t = .180$ ลำดับที่ 14 ด้านการได้รับผลประโยชน์ซึ่งมีค่า $t = .144$ ลำดับที่ 15 ด้านแรงจูงใจซึ่งมีค่า $t = .011$ โดยได้ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (B) และคะแนน มาตรฐาน (Beta) สมการถดถอย ได้ดังนี้

$$y' = 1.664 + .231(x_{12}) + .144(x_{14}) + .139(x_{15}) + .115(x_8) + 1.00(x_9)$$

$$Z = .351(x_{12}) + .228(x_{14}) + .210(x_{15}) + .178(x_8) + .165(x_9)$$

สมมติฐานการวิจัย

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านส่วนบุคคล (x_{12}) ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (x_{14}) ด้านความโน้มเอียงต่อปัจจัยในระบบการเมือง (x_{15}) ด้านการวางแผน (x_8) ด้านการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ (x_9) ด้านประสิทธิภาพการทำงาน (x_4) ด้านสถานะทางสังคม (x_{11}) ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (x_7) ด้านความโปร่งใส (x_3) ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (x_{10}) ด้านการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (x_5) ด้านการยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากร (x_6) ด้านการจัดการ (x_2) ด้านการได้รับผลประโยชน์ (x_{13}) ด้านแรงจูงใจ (x_1) ในการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 73.75 การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 68.50 อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 49.75 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 46.00 สถานภาพในครอบครัวสมาชิกครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 55.75 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่มากกว่า 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 70.27 อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 รายได้ 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.59

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อเรื่อง การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ด้านแรงจูงใจ ด้านการจัดการ ด้านประสิทธิภาพการทำงาน ด้านการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านความโน้มเอียงต่อปัจจัยในระบบการเมือง ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านความโปร่งใส ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากร ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ด้านสถานะทางสังคม ด้านการได้รับผลประโยชน์ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ด้านการวางแผน และด้านการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ โดยมีผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้ง ในแต่ละด้านดังนี้

2.1 ด้านแรงจูงใจ ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก จำนวน 2 รายการ ส่วนรายการอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ มีแรงจูงใจในการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ มีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีแรงจูงใจในการร่วมกิจกรรมกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2.2 ด้านการจัดการ ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก จำนวน 1 รายการ ส่วนรายการอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ การจัดการเลือกตั้งที่ดีส่งผลให้มีความสนใจออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ การจัดการเลือกตั้งที่ดีส่งผลให้มีความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดการเลือกได้อย่างเหมาะสม

2.3 ด้านความโปร่งใส ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก จำนวน 1 รายการ ส่วนรายการอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ การจัดการเลือกตั้งที่ดีส่งผลให้ท่านมีความสนใจออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ การจัดการเลือกตั้งที่ดีส่งผลให้มีความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดการเลือกได้อย่างเหมาะสม

2.4 ด้านประสิทธิภาพการทำงาน ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ ประสิทธิภาพในการจัดการเลือกตั้งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง รองลงมาได้แก่ ความจำเป็นในการสร้างเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง คือการมอบหมายงานตามถนัดของแต่ละบุคลากร และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ บุคลากรและผู้บริหารของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเลือกตั้ง

2.5 ด้านการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุดได้แก่ การอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง จะส่งผลให้มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรทำการอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อความแม่นยำในด้านข้อมูลในการให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ท่านคิดว่า กกต.จัดการเลือกตั้งมีการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.6 ด้านการยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของบุคลากร ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ การอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะส่งผลให้มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้งควรทำการอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อความแม่นยำในด้านข้อมูลในการให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการเลือกตั้งมีการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.7 ด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุดได้แก่ ท่านได้ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานทุก ๆ หลังจากการปฏิบัติหน้าที่จะส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานส่งผลให้เกิดการพัฒนาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2.8 ด้านการวางแผน ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์การบริหารจัดการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ได้เข้าร่วมจัดลำดับความสำคัญกิจกรรมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2.9 ด้านการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ การร่วมคิดร่วมตัดสินใจจะส่งผลให้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ต้องการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจในการวางแผนงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ได้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจในการวางแผนงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2.10 ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวภัทร บุญปลูก (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรให้เป็นไปตามแผน/โครงการและกิจกรรม 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุด คือ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านทัศนคติที่ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล นั้นเป็นหน้าที่ของประชาชน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านชุมชนประชาชนมีทัศนคติที่ว่าการเข้าร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพราะชุมชนมีความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน

2.11 ด้านสถานะทางสังคม ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัญญารินทร์ อินทร์ทรัพย์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทสตรีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า 1) บทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสตรี ในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ปานกลาง 1 ด้าน และระดับน้อย 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ด้านการวิพากษ์วิจารณ์การเมือง และด้านการร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งตามลำดับ 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน และระดับน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการเป็นผู้ประจักษ์พยาน และด้านการเป็นผู้ที่มีบทบาทในชุมชนตามลำดับ

2.12 ด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ มีความตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง รองลงมาได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีความผูกพันหรือพอใจต่อพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง

2.13 ด้านการได้รับผลประโยชน์ ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สายชล เมฆวนิชย์ (2558) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนสนิมจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนสนิม จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้าน

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และด้านการรับรู้ข่าวสาร ด้านสิ่งแวดล้อมตามลำดับ 2) ระดับการปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

2.14 ด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อีรพงษ์ เสือเพชร (2561) สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเทศบาลตำบล อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคคล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.60 รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.51 ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย 3.48 ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 3.46 และด้านจิตวิทยาการเมือง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3.45

2.15 ด้านความโน้มเอียงต่อปัจจัยในระบบการเมือง พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ ทัศนคติของท่านเปิดกว้าง ร่วมมือ ต่อการร่วมมือในการมีส่วนร่วมทางการเมือง รองลงมาได้แก่ การมีประสิทธิภาพทางการเมืองส่งผลให้ท่านต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีความไว้วางใจระบบทางการเมือง

3. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากจำนวน 2 รายการ ส่วนรายการอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านพรรคการเมืองกับพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้านความรู้สึกรู้สึกทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ตามลำดับโดยมีผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ ท่านไปใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดขึ้น รองลงมาได้แก่ ท่านเลือกตั้งโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถและผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ท่านไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งกับบุคคลที่ให้ผลประโยชน์ท่าน

3.2 ด้านความรู้สึกรู้สึกทางการเมือง ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวภัทร บุญปลูก (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรให้เป็นไปตามแผน/โครงการและกิจกรรม มีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยมีการติดตามประเมินผลกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลมีการติดตามความคืบหน้าการดำเนินการโครงการพัฒนา ส่วนการมีส่วนร่วมให้ดูแลบริการสาธารณะที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้ เช่น ไฟฟ้า สาธารณะ กระจายดอกไม้/ไม้ดอกไม้ประดับ ถึงขยะ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมงานหรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.3 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ ท่านได้ให้ความร่วมมือกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ท่านชักชวน เพื่อน ญาติ ให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ท่านได้รับข้อมูลในการใช้สิทธิเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

3.4 ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ ท่านได้ทำการประท้วงด้วยการชุมนุม เดินขบวนรวมกลุ่มเพื่อเป็นการกดดันให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง รับรู้ปัญหา ในการบริหารจัดการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ มีการรวมตัวกับกลุ่มเพื่อหรือญาติ เพื่อตั้งสมาคมหรือเป็นสมาชิก องค์กร ต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ กลุ่มสังเกตการณ์เลือกตั้ง เป็นต้น และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ เคยเข้าร่วมถอดถอน นักการเมือง ที่พบพฤติกรรมมิชอบ

3.5 ด้านพรรคการเมืองกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ได้แก่ ไปใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดขึ้น รองลงมาได้แก่ เลือกตั้งโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถและผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งกับบุคคลที่ให้ผลประโยชน์ท่าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าความพอใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังมีไม่มาก และในส่วนของประชาชนในระดับผู้นำที่มีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในหลาย ๆ ด้าน ในส่วนของประชาชนยังไม่ได้มีโอกาสมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรมีการให้ประชาชนระดับผู้นำหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด วางแผน ตัดสินใจและอื่น ๆ ดังนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งควรเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนทั่วไปและประชาชนในระดับผู้นำเข้ามามีส่วนร่วมในหลาย ๆ ด้าน ตามตัวแปรที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อประชาชนจะได้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพื่อมีโอกาสในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นหน้างาน ต่อไป

1.2 คณะกรรมการการเลือกตั้งควรประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจและเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารประชาชนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ผลการวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งความจริงแล้วในบางเรื่องประชาชนแทบไม่มีความรู้หรือเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบหรือแนวทางการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรมีมาตรการที่จะเข้าถึงประชาชนและกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น รวมถึงการรับรู้ข่าวสารอันจะส่งผลถึงการเข้ามามีส่วนร่วมและรู้จักการพัฒนาประชาธิปไตย พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.3 ควรปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากปัจจุบันประชาชนยัง ยึดติดกับความคิดเดิมการเมืองการปกครองเป็นเรื่องไกลตัว ไม่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ไม่ใช่หน้าที่ของตนหรือหากเข้าไปเกี่ยวข้องก็เป็นเรื่องเสียเวลาประกอบอาชีพประชาชนจึงไม่ให้ความสำคัญที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรมีวิธีการจัดกิจกรรมและพูดคุยทำความเข้าใจเพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึก

ของการมีส่วนร่วมและตระหนักว่าการเมืองเป็นหน้าที่โดยตรงของประชาชนทุกคนควรใช้เวทีสาธารณะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นการรับรู้ปัญหาร่วมกัน

1.4 ควรประชาสัมพันธ์ทั้งเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจและเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ซึ่งผลการวิจัยพบว่าความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการรับข้อมูลข่าวสารจากคณะกรรมการการเลือกตั้งถึงประชาชนและแกนนำประชาชนน้อยมาก ซึ่งในบางเรื่องประชาชนแทบจะไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารใด ๆ เลยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจจากคณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องและมากขึ้นอันจะส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยการบริหารจัดการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับภูมิภาคหรือในระดับประเทศ

2.2 ทำการศึกษาวิจัยในบทบาทของแกนนำประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ ต่อการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงลึกเพื่อเป็นการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมในการเมืองประชาชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริงในระดับภูมิภาคและระดับชาติ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการทำวิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ ดังนี้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่สำคัญคือ ด้านปัจจัยส่วนบุคคล (personal factors) แยกเป็นส่วนบุคคลออกเป็น 5 ปัจจัย ได้แก่ ทักษะคติ (attitudes) ความเชื่อ (beliefs) ลักษณะบุคลิกภาพ (personality traits) การสืบลักษณะนิสัยจากบิดามารดาและความต้องการในเชิงจิตวิทยา (psychological needs) การบริหารจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีจุดอ่อนหลายด้านตามข้อเสนอแนะได้จากการวิจัย แต่องค์ความรู้ใหม่ที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในยุคสมัยปัจจุบันโดยเฉพาะกับประชาชนที่ใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นครั้งแรกและประชาชนที่ผ่านการใช้สิทธิทางการเมืองมาหลายครั้งแล้วนั้น มีแนวคิดในการตัดสินใจในการใช้สิทธิเลือกตั้งหรือการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เน้นไปที่ปัจจัยด้านส่วนบุคคล เช่น ทักษะคติ (attitudes) ในด้านทักษะคติของนักการเมือง วิสัยทัศน์ต่าง ๆ หลักคิดในการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ความเชื่อ (beliefs) ความเชื่อของประชาชนต่อนักการเมือง โดยเฉพาะนโยบายด้านต่าง ๆ ของพรรคการเมือง ลักษณะบุคลิกภาพ (personality traits) ส่งผลสำคัญต่อการตัดสินใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพราะบุคลิกภาพต่าง ๆ รวมถึงการศึกษา สถานะทางสังคม เข้าถึงได้ง่าย ใกล้ชิดกับประชาชน ติดดิน การสืบลักษณะนิสัยจากบิดามารดา เป็นสิ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าด้านอื่น ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เพราะหากบิดา มารดา มีพฤติกรรมในเชิงบวก ก็จะส่งผลดีต่อทายาทที่เข้ามาทำงานการเมืองและเป็นสิ่งที่ประชาชนจะตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ง่ายขึ้น ทั้งหมดทั้งมวล ดังที่กล่าวมาข้างต้นเป็นลักษณะเชิงจิตวิทยา (psychological needs) ประชาชนในยุคนี้สมัยนี้ ใช่ว่าตัวชี้วัดและเป็นสิ่งสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จากการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2566 มีประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งกันมากเป็นประวัติการณ์ เพิ่มจากปี พ.ศ. 2562 ถึง 82 เปอร์เซ็นต์ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง 2566)

เอกสารอ้างอิง

- กัญญารินทร์ อินทรีย์. (2557). บทบาทสตรีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2556). การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย. สำนักพิมพ์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ธีรพงษ์ เสือเพชร. (2561). สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบล อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2554). สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. สำนักพิมพ์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนสถาบันบรมราชชนก. (2559). วิถีประชาธิปไตย. กระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง. (2566). รายงานการปฏิบัติงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำปีงบประมาณ 2566. กรุงเทพฯ: (ม.ป.พ.)
- สุจิต บุญบงการ และพรรคัด ผ่องแผ้ว. (2547). คุณลักษณะของความผูกพันพรรคการเมือง. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สายชล เมฆวนิชย์. (2558). ปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี.
- สุภัทร บุญปลูก. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี.
- อัมรินทร์ นาคณัฐเศรษฐ์. (2556). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดปทุมธานี. ชื่อ รายงานการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 4 การวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา: เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 หน้าที่ 10: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hall Book Company.
- Lazarsfeld, Bernard Berelson & Hazel Gaudet. (1968). *The People's Choice: How the Voter Makes Up His Mind in a Presidential Campaign*. New York: Columbia University Press,
- Verba & Kim. (1978). *Participation and Political Equality: A Seven Nation Comparison*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistic : An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper & Row.